

**PUNYASHLOK AHILYADEVJI HOLKAR
SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR**

Faculty of Humanities

New Syllabus (CBCS)

B.A.II - Marathi (Sem. III & IV)

B.A.II- Marathi -IDS (Sem. III & IV)

with effect from June २०२०

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

बी.ए.भाग - २ विषय - मराठी

नवीन अभ्यासक्रम (CBCS Pattern)

शैक्षणिक वर्ष : २०२० - २०२१, २०२१ - २०२२, २०२२ - २०२३

सत्र तिसरे :

अभ्यासपत्रिका क्र. ३ (III) कादंबरी वाङ्मय प्रकार आणि उपयोजित मराठी
नेमलेली साहित्यकृती : वारणेचा वाघ (कादंबरी)
अण्णा भाऊ साठे, विनिमय पब्लिकेशन्स, मुंबई

अभ्यासपत्रिका क्र. ४ (IV) कविता वाङ्मय प्रकार आणि काव्यास्वाद
नेमलेली साहित्यकृती : सेतू (कवितासंग्रह)
वसंत बापट, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई

सत्र तिसरे

अभ्यासपत्रिका क्र. ३ (III) कादंबरी वाङ्मय प्रकार आणि उपयोजित मराठी

एकूण गुण ५०

उद्दिष्टे :

१. कादंबरी या वाङ्मय प्रकाराचे वेगळेपण लक्षात घेणे
२. कादंबरी निर्मितीतील लेखकाचे महत्त्व अधोरेखित करणे.
३. कादंबरीतील आशय व अनुभव समजावून घेणे.
४. कादंबरी निर्मितीप्रक्रियेत वास्तवाचा नवा अन्वयार्थ कसा प्रभावी ठरतो, त्याचा शोध घेणे.
५. विद्यार्थ्यांचे व्यक्तिमत्त्व कलागुण संपन्न करणारी कौशल्य विकसित करणे.

नेमलेली साहित्यकृती :

वारणेचा वाघ (कादंबरी) अण्णा भाऊ साठे

विनिमय पब्लिकेशन्स, मुंबई

गुण ४०

उपयोजित मराठी :

कार्यक्रमाचे संयोजन व सूत्रसंचालन

गुण १०

अ.क्र.	घटक	तासिका	श्रेयांक
१.	कादंबरी : संकल्पना व स्वरूप अ) कादंबरी संज्ञा ब) कादंबरी व्याख्या क) कादंबरीचे घटक - कथानक, व्यक्तिरेखा, वातावरण, भाषाशैली ड) मराठी कादंबरीची वाटचाल	१५	१
२.	अण्णा भाऊ साठे यांचे जीवन व साहित्य अ) अण्णा भाऊ साठे जीवन चरित्र ब) अण्णा भाऊ साठे यांची वाङ्मयीन कामगिरी क) अण्णा भाऊ साठे यांचे सामाजिक कार्य ड) अण्णा भाऊ साठे यांच्या साहित्याचे वेगळेपण	१५	१
३.	वारणेचा वाघ कादंबरीचे स्वरूप व समीक्षा अ) वारणेचा वाघ कादंबरीचे कथानक, व्यक्तिरेखा, घटनाप्रसंग, वातावरण ब) कादंबरीतील सामाजिकता	१५	१

	क) कादंबरीची भाषाशैली व वाङ्मयीन विशेष ड) वारणेचा वाघ कादंबरी व चित्रपट:यातील माध्यमांतरावर चर्चा		
४.	उपयोजित मराठी - कार्यक्रमाचे संयोजन व सूत्रसंचालन अ) कार्यक्रमाचे संयोजन - प्रसंग- सामाजिक, सांस्कृतिक, शैक्षणिक ब) कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन क) सूत्रसंचालनासाठी आवश्यक गुण ड) सूत्रसंचालनाची पूर्वतयारी इ) स्वागत- प्रास्ताविक, पाहुण्यांचा परिचय, आभार	१५	१

संदर्भ ग्रंथ :

१. कादंबरी : एक साहित्यप्रकार, हरिश्चंद्र थोरात, मुक्त शब्द प्रकाशन, मुंबई
२. मराठी कादंबरी : चिंतन आणि समीक्षा, चंद्रकांत बांदिवडेकर
३. मराठी कादंबरी : आशय आणि आविष्कार - दत्ता घोलप, आक्षर वाडःमय प्रकाशन, पुणे
४. अण्णा भाऊ साठे : व्यक्तित्व आणि कर्तृत्व, सदा कऱ्हाडे, लोकसाहित्य प्रका., औरंगाबाद.
५. अण्णा भाऊ साठे : समाजविचार आणि साहित्यविवेचन, बाबुराव गुरव लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
६. अण्णा भाऊ साठे : जीवन आणि साहित्य, नानासाहेब कठाळे, अण्णा भाऊ साठे साहित्य प्रकाशन मंच, समता सैनिक दल, नागपूर.
७. साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे निवडक वाङ्मय कादंबरी खंड १ व २, अण्णा भाऊ साठे चरित्र साधने प्रका. समिती, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
८. परिवर्तनाचा जागर (अण्णा भाऊ साठे यांच्या साहित्याची समीक्षा) संपा. गिरीश मोरे, निर्मिती संवाद प्रा. लि. कोल्हापूर
९. वक्तृत्व आणि संभाषण कौशल्य, श्रुतीश्री वडगबाळकर,
१०. उपयोजित मराठी, संजय लांडगे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे
११. व्यवहारिक मराठी - स्नेहल तावरे
१२. साहित्यकृतीचे माध्यमांतर : संपादक डॉ. राजेंद्र थोरात
१३. माध्यमांतर मीमांसा : डॉ. शकील शेख

अभ्यासपत्रिका क्र. ४ (IV) कविता वाङ्मय प्रकार आणि काव्यास्वाद

एकूण गुण ५०

उद्दिष्टे :

१. कविता या वाङ्मय प्रकाराची ओळख करून घेणे
२. मराठी कवितेची वाटचाल समजून घेणे.
३. कवितेतील प्रतिमा, प्रतीके यांचा अनुबंध आशयानुरूप समजावून घेणे.
४. कवितेची शैली, रचनाबंध यांचे वेगळेपण जाणून घेणे.
५. काव्यास्वाद व काव्य रसग्रहण कौशल्य विकसित करणे.

नेमलेली साहित्यकृती :

सेतू (कवितासंग्रह) वसंत बापट, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई

गुण ४०

काव्यास्वाद/ रसग्रहण

गुण १०

अ.क्र.	घटक	तासिका	श्रेयांक
१.	कविता : संकल्पना व स्वरूप अ) कविता संज्ञा व व्याख्या ब) कवितेचे घटक क) कवितेचे प्रकार व विशेष ड) मराठी कवितेची वाटचाल	१५	१
२.	वसंत बापट यांचे जीवन व साहित्य अ) वसंत बापट यांचा परिचय ब) वसंत बापट यांचे कविता लेखन क) वसंत बापट यांची काव्यविषयक भूमिका ड) वसंत बापट यांच्या कवितेचे वेगळेपण	१५	१
३.	सेतू या कवितासंग्रहाचे स्वरूप व समीक्षा अ) कवितांचे वर्गीकरण ब) कवितांची आशयसूत्रे क) कवितांमधील जीवनदर्शन ड) कवितांची भाषाशैली	१५	१

४.	काव्यास्वाद अ) कवितेचे वाचन ब) कवितेचे वर्गीकरण व स्वरूप क) कवितेचे भावसौंदर्य ड) कवितेची शैली इ) कवितेचे रसग्रहण	१५	१

(टीप : सेतू कवितासंग्रहातील पुढील कविता वगळण्यात आलेल्या आहेत. १. फितूर, २. आमंत्रण, ३. खूण, ४. समजावणी, ५. निश्चित, ६. सुनीत, ७. संवाद, ८. साखळी, ९. नदी, १०. मुखवटा, ११. गरूड, १२. गौरी)

संदर्भ ग्रंथ :

१. कविता आणि प्रतिमा, सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन, मुंबई
२. कवितेचा शोध, वसंत पाटणकर, मौज प्रकाशन, मुंबई
३. मराठी कविता : आकलन आणि आस्वाद, संपा. नागनाथ कोत्तापल्ले, स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद.
४. काही मराठी कवी : जाणिवा आणि शैली , सुधीर रसाळ, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
५. कविता संकल्पना निर्मिती आणि समीक्षा, वसंत पाटणकर, मुंबई विद्यापीठ व अनुभव प्रकाशन, मुंबई
६. मराठी कविता आकलन आणि आस्वाद- संपा. नागनाथ कोत्तापल्ले, स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद
७. मराठी कविता : स्वरूप आणि विवेचन, प्रा. निशिकांत ठकार
८. कवितेची शैली, महेंद्र कदम, भूमी प्रकाशन, लातूर
९. सृजनात्मक लेखन, आनंद पाटील, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
१०. मराठी भाषा उपयोजन आणि सर्जन - प्रा. डॉ. सुहास बोबडे

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

बी.ए.भाग - २ विषय - मराठी

नवीन अभ्यासक्रम (CBCS Pattern)

शैक्षणिक वर्ष : २०२० - २०२१, २०२१ - २०२२, २०२२ - २०२३

सत्र चौथे :

अभ्यासपत्रिका क्र. ५ (V) ललित गद्य व उपयोजित मराठी

नेमलेली साहित्यकृती : जगायचं कशासाठी ?

(ललित गद्य) निर्मलकुमार फडकुले

प्रतिमा प्रकाशन, पुणे

अभ्यासपत्रिका क्र. ६ (VI) नाटक वाङ्मय प्रकार आणि उपयोजित मराठी

नेमलेली साहित्यकृती : प्रेमा, तुझा रंग कसा ?

(नाटक) वसंत कानेटकर, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई

सत्र चौथे

अभ्यासपत्रिका क्र. ५ (V) ललित गद्य व उपयोजित मराठी

एकूण गुण ५०

उद्दिष्टे :

१. ललित गद्य प्रकाराची ओळख करून घेणे.
२. ललित गद्याचे प्रकार, उद्गम, विकास व विस्ताराची चर्चा करणे.
३. ललित गद्याचे समकालीन स्वरूप लक्षात घेणे.
४. ललित गद्यातील भावसौंदर्य समजावून घेणे.
५. सारांश लेखनकौशल्य विकसित करणे.

नेमलेली साहित्यकृती :

जगायचं कशासाठी ? (ललित गद्य) निर्मलकुमार फडकुले,
प्रतिमा प्रकाशन, पुणे

गुण ४०

उपयोजित मराठी :

सारांश लेखन

गुण १०

अ.क्र.	घटक	तासिका	श्रेयांक
१.	ललित गद्य संकल्पना व स्वरूप अ) ललित गद्य संज्ञा ब) ललित गद्य व्याख्या क) ललित गद्याचे प्रकार ड) मराठी ललित गद्याची वाटचाल	१५	१
२.	निर्मलकुमार फडकुले यांचे जीवन व साहित्य अ) निर्मलकुमार फडकुले यांचा परिचय ब) निर्मलकुमार फडकुले यांचे लेखन क) निर्मलकुमार फडकुले यांचे जीवनकार्य ड) निर्मलकुमार फडकुले यांचे वाङ्मय विशेष	१५	१
३.	जगायचं कशासाठी ? या ललित गद्याचे स्वरूप व समीक्षा अ) आशयसूत्रे ब) समाजचित्रण	१५	१

	क) भाषाविशेष ड) वाङ्मयीन विशेष		
४.	उपयोजित मराठी - सारांश लेखन अ) सारांश लेखन म्हणजे काय ? ब) सारांश लेखनाचे घटक व महत्त्व क) सारांश लेखनाचे स्वरूप ड) सारांश लेखनाचे नमुने	१५	१

संदर्भ ग्रंथ :

१. वाङ्मयीन संज्ञा, संकल्पना कोश- संपा. प्रभा गणोरकर व अन्य, भटकळ फाऊंडेशन, मुंबई
२. ललित गद्य, आनंद यादव
३. ललित गद्यलेणी, कैलास सार्वेकर, अमोल प्रकाशन, पुणे
४. व्यावहारिक मराठी, ल. रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर. आठवी आवृत्ती २००८
५. व्यावहारिक मराठी, संपा.स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
६. मराठी भाषा उपयोजन आणि सर्जन - सुहास बोबडे
७. साहित्य : सामाजिक अनुबंध, निशीकांत ठकार, गायत्री प्रकाशन, सोलापूर
८. विवेकदर्शन (संपा.) डॉ. यु. म. पठाणे, सुमेरु प्रकाशन, मुंबई.
९. आंतरी निर्मळ/ वाचेचारसाळ/लेख- सुहास पुजारी, साहित्यसूची २००७

अभ्यासपत्रिका क्र. ६ (VI) नाटक वाङ्मय प्रकार आणि उपयोजित मराठी

एकूण गुण ५०

उद्दिष्टे :

१. नाटक या वाङ्मय प्रकाराची ओळख करून घेणे.
२. नाटकाचे विविध घटक समजावून घेणे.
३. मराठी नाटकाची वाटचाल समजून घेणे.
४. उपयोजित मराठीतील घटक समजावून घेणे.
५. अहवाल लेखनाचे कौशल्य विकसित करणे.

नेमलेली साहित्यकृती :

प्रेमा, तुझा रंग कसा ? (नाटक) वसंत कानेटकर

पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई

गुण ४०

उपयोजित मराठी :

अहवाल लेखन

गुण १०

अ.क्र.	घटक	तासिका	श्रेयांक
१.	नाटक : संकल्पना व स्वरूप अ) नाटक संज्ञा ब) नाटक एक साहित्यप्रकार क) नाटकाचे घटक ड) मराठी नाटकाची परंपरा व विकास	१५	१
२.	वसंत कानेटकर यांचे जीवन व साहित्य अ) वसंत कानेटकर यांचा जीवनपरिचय ब) वसंत कानेटकर यांचे लेखन क) वसंत कानेटकर यांची नाट्यविषयक भूमिका ड) वसंत कानेटकर यांच्या नाट्यलेखनाचे साहित्यविशेष	१५	१
३.	प्रेमा, तुझा रंग कसा ? नाटकाचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये अ) प्रेमा, तुझा रंग कसा ? या नाटकाचे कथानक ब) पात्रचित्रण क) घटनाप्रसंग ड) संवाद व भाषाशैली	१५	१

४.	उपयोजित मराठी- अहवाल लेखन अ) अहवाल म्हणजे काय ? ब) अहवालाचे स्वरूप व घटक क) अहवाल लेखन पध्दती ड) संस्था अहवाल व कार्यक्रम अहवाल	१५	१
----	---	----	---

संदर्भ ग्रंथ :

१. नाटक : स्वरूप आणि समीक्षा, द. भि. कुलकर्णी, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
२. मराठी नाटक आणि रंगभूमी विसावे शतक, वसंत आबाजी डहाके, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
३. मराठी नाटक आणि रंगभूमी, संपा. विश्वनाथ शिंदे, हिमांशू स्मार्त, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
४. मराठी नाटक - नाटककार : काळ आणि कर्तृत्व खंड १, २, ३, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे.
५. वसंत कानेटकरांची नाटके : वैविध्य आणि ध्रुवीकरण, रा. भा. पाटणकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई.
६. मराठी नाटक आणि वसंत कानेटकर : डॉ. राजश्री कुलकर्णी- देशपांडे, स्वरूप प्रकाशन, पुणे.
७. वसंत कानेटकरांचे नाट्यवैभव (वसंत कानेटकर यांच्या समग्र नाट्यवाङ्मयाचा अभ्यास) - डॉ. संजय लांडगे, अक्षरलेणं प्रकाशन, सोलापूर. प्रथमावृत्ती २००८.
८. नाटक : एक चिंतन : वसंत कानेटकर
९. साहित्यमूल्य आणि अभिरुची : गो. मा. पवार
१०. व्यावहारिक मराठी, ल. रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर. आठवी आवृत्ती २००८

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

बी.ए.भाग - २ विषय - मराठी IDS

नवीन अभ्यासक्रम (CBCS Pattern)

शैक्षणिक वर्ष : २०२० - २०२१, २०२१ - २०२२, २०२२ - २०२३

सत्र तिसरे

अभ्यासपत्रिका - कविता वाङ्मय प्रकार आणि उपयोजित मराठी

नेमलेली साहित्यकृती : बोलगाणी (कवितासंग्रह) मंगेश
पाडगावकर, मौज प्रकाशन, मुंबई

सत्र चौथे

अभ्यासपत्रिका : कथा वाङ्मय प्रकार व उपयोजित मराठी

नेमलेली साहित्यकृती : माणदेशी माणसं (कथासंग्रह)
व्यंकटेश माडगूळकर, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे.

सत्र तिसरे

अभ्यासपत्रिका - कविता वाङ्मय प्रकार आणि उपयोजित मराठी

एकूण गुण ५०

उद्दिष्टे :

१. कविता या वाङ्मय प्रकाराचे वेगळेपण लक्षात घेणे
६. मराठी कवितेचा परिचय करून घेणे.
७. कवितेचे आकलन, आस्वाद व विवेचनातून वाङ्मयीन अभिरूची निर्माण करणे.
८. मराठी कवितेची वाटचाल समाजावून घेणे.
९. उपयोजित मराठीचे कौशल्य लक्षात घेणे.

नेमलेली साहित्यकृती :

बोलगाणी (कवितासंग्रह) मंगेश पाडगावकर, मौज प्रकाशन, मुंबई गुण ४०

उपयोजित मराठी :

वक्तृत्व : तंत्र व कौशल्ये गुण १०

अ.क्र.	घटक	तासिका	श्रेयांक
१.	कविता : संकल्पना व स्वरूप अ) कविता संज्ञा व व्याख्या ब) कवितेचे घटक क) कवितेचे प्रकार व विशेष ड) मराठी कवितेची वाटचाल	१५	१
२.	मंगेश पाडगावकर : व्यक्ती आणि वाङ्मय अ) मंगेश पाडगावकर यांचा जीवनपरिचय ब) मंगेश पाडगावकर यांचे कविता लेखन क) मंगेश पाडगावकर यांचे काव्यविषयक भूमिका ड) मंगेश पाडगावकर यांच्या साहित्याचे विशेष	१५	१
३.	बोलगाणी कवितासंग्रहाचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये अ) कवितांचे वर्गीकरण ब) कवितांची आशयसूत्रे क) कवितांची भाषाशैली ड) कवितासंग्रहाची वैशिष्ट्ये	१५	१

४.	उपयोजित मराठी- वक्तृत्व : तंत्र व कौशल्ये अ) वक्तृत्व संकल्पना ब) वक्तृत्व : स्वरूप व विशेष क) वक्तृत्वाची पूर्वतयारी ड) वक्तृत्वाचे उपयोजन	१५	१
----	--	----	---

संदर्भ ग्रंथ :

१. कविता आणि प्रतिमा, सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन, मुंबई
२. कवितेचा शोध, वसंत पाटणकर, मौज प्रकाशन, मुंबई
३. मराठी कविता : आकलन आणि आस्वाद, संपा. नागनाथ कोत्तापल्ले, स्वरूप प्रकाशन औरंगाबाद.
४. कविता संकल्पना निर्मिती आणि समीक्षा- वसंत पाटणकर, मुंबई विद्यापीठ व अनुभव प्रकाशन, मुंबई
५. काही मराठी कवी जाणवा आणि शैली- सुधीर रसाळ, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
६. कवितेची शैली- महेंद्र कदम, भूमी प्रकाशन, लातूर.
७. वक्तृत्व आणि संभाषण कौशल्य - श्रुतीश्री वडगबाळकर
८. व्यवहारिक मराठी - ल.रा. नसिराबादकर फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, आठवी आवृत्ती २००८

सत्र चौथे

अभ्यासपत्रिका : कथा वाङ्मय प्रकार व उपयोजित मराठी

एकूण गुण ५०

उद्दिष्टे :

१. कथा या वाङ्मय प्रकाराची ओळख करून घेणे.
२. मराठीतील प्रादेशिक साहित्याची परंपरा समजावून घेणे.
३. मराठीतील प्रादेशिक कथेचे वेगळेपण लक्षात घेणे.
४. प्रादेशिक कथांचे स्वरूप समजावून घेणे.
५. उपयोजित मराठीतील कौशल्यावर आधारित घटक समजावून घेणे.

नेमलेली साहित्यकृती :

माणदेशी माणसं (कथासंग्रह) व्यंकटेश माडगूळकर
मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे.

गुण ४०

उपयोजित मराठी :

कार्यक्रमाचे संयोजन व सूत्रसंचालन

गुण १०

अ.क्र.	घटक	तासिका	श्रेयांक
१.	कथा : संकल्पना व स्वरूप अ) कथा : संज्ञा व व्याख्या ब) कथा स्वरूप व वैशिष्ट्ये क) कथेचे घटक ड) मराठी कथेची परंपरा व विकास	१५	१
२.	व्यंकटेश माडगूळकर : व्यक्ती आणि वाङ्मय अ) व्यंकटेश माडगूळकर यांचा जीवनपरिचय ब) व्यंकटेश माडगूळकर यांचे लेखन क) व्यंकटेश माडगूळकर यांचे जीवनकार्य ड) व्यंकटेश माडगूळकर यांच्या साहित्याचे विशेष	१५	१

३.	माणदेशी माणसं कथासंग्रहातील स्वरूप व प्रादेशिकता अ) कथांची आशयसूत्रे ब) कथेतील समाजजीवन क) कथांची भाषा ड) कथासंग्रहाचे वाङ्मयीन विशेष	१५	१
४.	उपयोजित मराठी- कार्यक्रमाचे संयोजन व सूत्रसंचालन अ) कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन ब) सूत्रसंचालनासाठी आवश्यक गुण क) सूत्रसंचालनाची पूर्वतयारी ड) स्वागत, प्रास्ताविक, पाहुण्यांचा परिचय व आभार	१५	१

संदर्भ ग्रंथ :

१. कथा : संकल्पना व स्वरूप, सुधा जोशी, मौज प्रकाशन, मुंबई.
२. मराठी कथेची स्थितीगती, अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
३. मराठी कथा: उद्गम आणि विकास, इंदुमती शेवडे
४. मराठी साहित्य प्रेरणा व स्वरूप, संपा. गो. मा. पवार, म.द. हातकणंगले, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
५. व्यावहारिक मराठी - ल.रा.नसिराबादकर
६. मराठी भाषा : उपयोजन आणि सर्जन - सुहास बोबडे
७. उपयोजित मराठी - संजय लांडगे
८. वक्तृत्व आणि संभाषण कौशल्य - श्रुतीश्री वडगबाळकर